

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
U RIJECI
BROJ: K-DO-90/07 – VIII
Rijeka, 19. ožujka 2008.
DK/DLD

ŽUPANIJSKOM SUDU

U RIJECI

Na temelju odredbe članka 41. stavak 2. točka 4. Zakona o kaznenom postupku (pročišćeni tekst), podižem

OPTUŽNICU

protiv

I – okr. ZLATKA JUŠIĆ, sina Sulejmana i Safija r. Balić, rodenog 16. listopada 1949. u Bihaću, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, sa završenim prirodno-tehnološkim fakultetom, magistra znanosti, oženjenog, oca dvoje punoljetne djece, vojsku služio 1975. u Kruševcu, neosuđivanog, s prebivalištem u Rijeci, Vjenceslava Novaka 11, sada u pritvoru Zatvora u Rijeci osnovom rješenja istražnog suca Županijskog suda u Rijeci poslovni broj Kio-190/07 od 25. rujna 2007.,

II – IBRAHIMA JUŠIĆ, zvanog „Braco“, sina Ibrahima i Emine r. Kunić, rodenog 4. studenog 1965. u Bihaću, Muslimana, državljanina RH, po zanimanju ekonomiste sa završenom višom ekonomskom školom, oženjenog, oca jednog djeteta u dobi od 10 godina, vojsku služio 1986. na Visu, pripadnik rezervnog sastava HV, neosuđivanog, s prebivalištem u Topuskom, Perna 114, a prijavljenim boravištem u Rijeci, Dobriše Cesarića 6/I, sada u pritvoru Zatvora u Rijeci osnovom rješenja istražnog suca Županijskog suda u Rijeci poslovni broj Kio-190/07 od 25. rujna 2007.,

da su

I – okrivljenik Zlatko Jušić

1) za vrijeme oružanih sukoba u Republici Bosni i Hercegovini u vremenskom razdoblju od 27. rujna 1993. do 21. kolovoza 1994., u Velikoj Kladuši, kao predsjednik Vlade tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, naredio i organizirao formiranje sabirnih centara i logora na području Općine Velika Kladuša, a u cilju zadržavanja i zatvaranja civilnih osoba, koje su bile protiv uspostavljanja tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, u kojima se prema istima nečovječno postupalo i vršila prisila prema istima da stupe u vojnu službu u paravojnim postrojbama Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, suprotno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. – članak 3. stavak 1. točka a i c kao i članka 75. i članka 76. stavak 1. Dopunskog protokola ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) od 8. lipnja 1977., pa je tako dana 11. lipnja 1994. kao predsjednik Vlade Autonomne pokrajine Zapadna Bosna osobno potpisao naredbu broj 03/1-017-2290/94, kojom se naređuje da se prema osobama koje su protiv ideje formiranja Autonomne pokrajine Zapadna Bosna imaju primijeniti mjere pojačanog nadzora, uključujući i mjeru potpunog ograničenja kretanja, slijedom koje naredbe su poslije formirani sabirni centri i logori na području Općine Velika Kladuša i to prvotno sabirni centar Drmeljevo – peradarska farma, te valonica – Miljkovići, a potom i logori i sabirni centri Dubrave, Ponikve, Nepeke, Dolovi i Zečjak, u koje je zatvarano civilno stanovništvo Općine Velika Kladuša i drugih općina bivšeg okruga Bihać i to kako muškarci starosne dobi od 14-75 godina, djeca do 14 godina te žene bez obzira na starosnu dob, kroz koje vremensko razdoblje je u istima bio zatvaran i izoliran velik broj civilnih osoba, prema kojima se nečovječno postupalo, jer su fizički i psihički zlostavljani od strane upravitelja logora, čuvara, pripadnika logorske policije i istražitelja, a na način da su zatočenici bili tučeni šakama, nogama na kojima su obično bile vojničke čizme, policijskim palicama, raznim drvenim predmetima i kundacima pušaka, prisiljavani da u zimskom periodu bez obuće duže vrijeme stoje u vodi ispred logorskih prostorija, prisiljavani da se međusobno tuku, te da pjevaju i uzvikuju parole kojima se veliča tzv. Autonomna pokrajina Zapadna Bosna i Fikret Abdić zvan „Babo“, pa su tako dana 17. lipnja 1994. iz logora Drmeljevo – peradarska farma odvedeni u naselje Polje u tzv. dispanzer zatočeni civili: Alija Feriz, Mujo Milak, Šemsudin Husić, Emin Redžić, Husein Mušić, Aziz Abdilagić, Hasib Delić zvan „Heba“, Mehmed Jušić, Mehmed Sijamhodžić, Kasim Čano, Deko Bibuljica i Hasan Đanić, koji su prvotno zatvoreni u prostoriju zvanu „Mrtvačnica“, a zatim u večernjim satima oko 23,00 sati premlaćeni od strane pripadnika specijalne policije zvane „OBL“, kojom prilikom su od posljedica batiranja Alija Feriz, Mujo Milak i Mehmed Jušić kao i Deko Bibuljica gubili svijest, a neki od imenovanih zatočenih civila zadobili teške tjelesne ozljede u vidu fraktura rebra i ruku, te su nakon toga bez ukazivanja liječničke pomoći vraćeni u logor Drmeljevo, a kasnije s ostalim zatočenim civilima upućivani na kopanje rovova na prvoj borbenoj liniji kojom prilikom su služili kao živi štit vojsci tzv. narodne obrane Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, dok je uslijed ovakvog fizičkog zlostavljanja u logoru Drmeljevo – peradarska farma ozljedama podlegao Rasim Erdić iz Zborišta, koji je tijekom cjelodnevnog prisilnog rada ispred Starog grada i premlaćen dana 8. kolovoza 1994., dok su od zatočenik žena najčešće zlostavljane i premlaćivane Asija Galijašević, Beiza Kekić, Fatima Dorić, Nura Salkić, Omeragić Fata i Zuhra Hozanović, koje su nakon toga zajedno s drugim logorašicama

upućivane na prisilan rad u Veliku Kladušu i na teritorij tzv. Republike Srpske Krajine, a o kojim dogadanjima u sabirnim centrima i logorima je kao predsjednik Vlade bio u više navrata usmeno i pismeno izvješćivan, kako od predstavnika sudskih organa tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, tako i od visokih predstavnika UN-a, UNPROFOR-a, te Međunarodnog komiteta crvenog križa, pa i pored toga nije ništa poduzeo u cilju poboljšanja stanja u sabirnim centrima i logorima, odnosno u cilju da se zatočnici puste na slobodu,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata naredio, planirao i organizirao da se protuzakonito zatvara civilno stanovništvo, da se civilno stanovništvo fizički i psihički zlostavlja, odnosno da se prema njemu nečovječno postupa, da se prisiljava na prinudni rad i službu u vojsci tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna tj. u neprijateljskoj vojsci,

II – Ibrahim Jušić

2) za vrijeme oružanih sukoba u Republici Bosni i Hercegovini u vremenskom razdoblju od 27. rujna 1993. do 21. kolovoza 1994., a zatim od 16. studenog 1994. pa do 7. kolovoza 1995. kao načelnik Odjeljenja za suzbijanje kriminaliteta stanice javne bezbjednosti u Velikoj Kladuši, a potom i kao načelnik Državne bezbjednosti samoproglašene Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, suprotno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. – članak 3. stavak 1. točka a i c, kao i članak 75. i članak 76. stavak 1. Dopunskog protokola ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), osobno i davanjem naredbi pripadnicima svojih službi sudjelovao u nezakonitom zatvaranju i izoliranju građana – civila, koji su smatrani protivnicima uspostavljene tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna i to kako u prostorijama Stanice javne bezbjednosti u Velikoj Kladuši, tako i u sabirnim centrima Drmeljevo, Dubrave, Nepeke i Batnoga, gdje je nakon njihova zatvaranja nad njima sam ili zajedno s podređenim policajcima provodio ispitivanja, prilikom kojih ispitivanja je zatvorene muškarce i žene svih starosnih dobi izložio nečovječnom postupanju, budući da ih je fizički i psihički zlostavljao, a na način da ih je tukao rukama i nogama, drvenim ili metalnim šipkama, te policijskim palicama, prisiljavao ih da se međusobno tuku palicama ili sami sebe udaraju rukama po licu, pri čemu ih je vrijeđao raznim pogrdnim riječima na koji način je postupao u odnosu na zatvorenike Alemu Grahović, Mehmeda Miljković, Asiga Keserović, Almadina Trgovčević, Rifeta Đogić, Osmana Galijašević, Rasima Ičanović, Kasima Čano te Aliju Feriz, dok je zatočnice logora Enisu Delić i Zuhru Hozanović silovao, a na način što je Enisu Delić nakon više uzastopnih privođenja u improvizirane pritvore na području Općine Velika Kladuša u mjesecu siječnju 1995. osobnim vozilom marke „Volkswagen Golf“ odvezao u jednu od prostorija zgrade u naselju Redžić – ograde u Velikoj Kladuši, gdje je istoj naredio da sa sebe skine odjeću, a u nakani da s njom ima spolni odnos, pa nakon što je ova u više navrata to odbila učiniti, sam uz uporabu sile skinuo imenovanu unatoč njenom protivljenju i otporu, te nekoliko puta legavši preko iste sa svojim spolovilom prodro u njeno spolovilo, zaprijetivši joj pritom da o navedenom događaju ne smije pričati, a Zuhru Hozanović tijekom mjeseca siječnja 1995. u Velikoj Kladuši oko 20,00 sati iz kuće u kojoj je tada vršio ispitivanje zarobljenika, odvezao vozilom u kuću izvjesnog Karaića, gdje je od imenovane uz prijetnju pištoljem zatražio da se skine, pa je nakon njenog odbijanja ponovno joj zaprijetio pištoljem, te je ista uplašena za vlastiti život i skinula odjeću sa sebe, kada je legavši na tlo dopustila da izvrši obljubu nad njom,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata naredio i izvršio prema civilnom stanovništvu mučenje, nečovječno postupanje, nanošenje velikih patnji te protuzakonita zatvaranja i silovanja,

pa da bi time počinili:

I – okr. Zlatko Jušić kaznenim djelom opisanim pod točkom 1) izreke, kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po članku 120. stavak 1. Osnovnog Kaznenog zakona Republike Hrvatske, a II – okr. Ibrahim Jušić kaznenim djelom opisanim pod točkom 2) izreke, kazneno djelo ratnog zločina prema civilnom stanovništvu, opisano i kažnjivo po članku 120. stavak 1. Osnovnog Kaznenog Zakona Republike Hrvatske.

Stoga

predlažem:

1. da se pred Županijskim sudom u Rijeci, kao stvarno i mjesno nadležnim održi glavna rasprava,
2. da se glavnu raspravu predvedu I - okrivljenika Zlatko Jušić i II - okrivljenik Ibrahim Jušić,
3. da se na glavnoj raspravi izvrši uvid u izvješće o uhićenju i dovođenju (list 9, 10, 12 i 13), uvid u nalog istražnog suca (18-19), uvid u zapisnik o pretrazi (20, 21, 25 i 26), uvid u potvrde o privremenom oduzimanju predmeta (22, 27 i 28), uvid u naredbu Vlade Autonomne pokrajine Zapadna Bosna od 11. lipnja 1994. (38), uvid u rješenje o postavljanju zamjenika ministra obrane i policije za pitanja policije od 22.01.1994. (list 3), uvid u rješenje o postavljanju zamjenika ministra obrane i policije za pitanja policije od 02.11.1993. (list 40), uvid u rješenje o postavljanju zamjenika ministra obrane od 24.05.1994. (list 41), uvid u shematski prikaz vlasti tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (list 47), uvid u izvješće o smrti (list 71), uvid u službenu zabilješku od 28.07.1995. godine sačinjenu po predsjedniku Višeg suda (list 72), uvid u obavijest oko privođenja lica za izolaciju sačinjena po zamjeniku ministra obrane i policije 02.07.1994. (list 73), uvid u informaciju o izolaciji lica na slobodnom prostoru Autonomne pokrajine dostavljena predsjedniku Vlade Autonomne pokrajine zapadna Bosna (list 74-75), uvid u informaciju o izolaciji lica od 01.07.1994. (list 76-77), uvid u zabilješku zamjenika ministra obrane i policije od 17.07.1994. (list 78), uvid u izvod iz knjige mrtvane kao i izvod iz protokola hitne službe (list 79), uvid u naredbu od 13.12.1994. (list 81), uvid u odluku Skupštine Unsko sanskog kantona od 24.04.1997. (list 90), uvid u informaciju od smještaju i higijenskim uslovima vojnog pritvora Drmeljevo (list 94-95), uvid u pismo Ureda ujedinjenih nacija u Ženevi – Centar za ljudska prava potpisano po specijalnom izvijestitelju Tadeuszu Mazowieckom (list 96), uvid u radni list o posjeti međunarodnog komiteta Crvenog križa civilnom zatvoru Drmeljevo od 21.06.1994. (list 97-101), uvid u pismo Tomasa Krenca Fikretu Abdiću od 29.07.1994., uvid u pismo Davida Lassmanna (103), uvid u zahtjev od 25.03.1994. (list 104), uvid u zahtjev predstavnika Ujedinjenih naroda za civilne poslove (UNPROFOR) kao i pismo Međunarodnog komiteta Crvenog križa (105-106), uvid u propozicije (list 107), uvid u naredbu predsjednika Autonomne pokrajine Zapadna Bosna Fikreta Abdić od 26.11.1993. (list 108), uvid u odluku od 08.12.1993. (109), uvid u dokumentaciju (110 i 111), uvid u dopis Unprofora od

11.08.1994., uvid u preslik fotodokumentacije sačinjene u logorima i prihvatnim centrima (list 114-130), uvid u uredbu sa zakonskom snagom o organizaciji i načinu vršenja poslova i zadataka Vojnog zatvora Dubrave i prihvatnog centra Ponikve (list 131), rješenje o postavljanju zamjenika ministra obrane (list 133), uvid u izvještaj o izolaciji lica na slobodnom prostoru Autonomne pokrajine Zapadna Bosna od 17.08.1994., izvještaj o brojnom stanju i klasifikaciji lica u centru Drmeljevo, i izvještaj o trenutnom statusu i pravnom tretmanu izoliranih lica sačinjenih po zamjeniku ministra obrane i policije (list 134-140), uvid u dopis od 01.01.1995. (list 141), uvid u uredbu sa zakonskom snagom od 11.12.1994. (list 144), uvid u odluku (list 149), uvid u naredbu od 02.12.1993. (list 150), uvidu naredbu broj 05/234-1 od 11.12.1994. (list 307), uvid u naredbu 05/231-1 od 11.12.1994. (list 306), uvid u izvještaj o izolaciji lica na slobodnom prostoru Autonomne pokrajine Zapadne Bosne (list 299-305), uvid u naredbu od 17.11.1994. (list 309), uvid u naredbu od 09.03.1995. (list 310), uvid u naredbu od 20.12.1994. i naredbu od 02.07.1994. (list 311-312), uvid u trenutni status i pravni tretman izoliranih lica od 17.07.1994. poslat ministru pravosuđa (313), uvid u otpusno pismo i medicinsku dokumentaciju (441, 442, 444-447), uvid u obavijest o nezakonitom pritvaranju broj SU-73/94 od 13.05.1994. (451), uvid u objavljene odluke Vlade i ostalih tijela u službenom listu Autonomne pokrajine Zapadna Bosna (list 445-468), te da se izvrši uvid u izvratke iz kaznene evidencije (488-489).

4. da se na glavnu raspravu pozovu i u svojstvu svjedoka saslušaju Ibrahim Dedović (686), Hasana Grahović (679), Emin Rečić (665), Mirsad Mušić (654), Zuhdija Alagić (644), Alema Grahović (636), Beiza Kekić (639), Zlatko Balić (620), Almadin Trgovčević (613), Alija Feriz (617), Mujo Milak (603), Kasim Čano (608), Đeko Bibuljica (609), Samir Čoralić (611), Hasana Alagić (593), Omera Murgić (596), Enisa Delić (61), Zuhra Hozanović (63), Sead Abdić (356), Smail Huskić (362), Rifet Dogić (324), Smail Dizdarević (326) i Mirsad Okanović (343), Fikreta Čelebić (649), Refika Sulejmanagić (222),

5. da se protiv I. okrivljenika Zlatka Jušić i II. okrivljenika Ibrahima Jušić produlji miera pritvora iz zakonske osnove predviđene u čl. 102. st. 1. toč. 4. ZKP-a.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci podnijelo je istražni zahtjev protiv I. okrivljenika Zlatka Jušić i II. okrivljenika Ibrahima Jušić zbog postojanja osnovne sumnje da bi isti počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH odnosno da bi II. okrivljenik Zlatko Jušić počinio i kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH-a, a sve nakon zaprimljene zamolnice nadležnog tijela Bosne i Hercegovine, kojom se traži preuzimanje kaznenog progona za predmetna kaznena djela protiv imenovanih okrivljenika iz razloga što su isti državljani Republike Hrvatske te stoga ne mogu biti izručeni Bosni i Hercegovini na teritoriju koje države su navodno predmetna kaznena djela i počinjena, a u prilogu zamolnice ovjerene preslike spisa Kantonalnog suda u Bihaću posl.broj: Ki-10/94 i spisa Ki-30/97, a iz dokumentacije navedenih predmeta bilo je razvidno da postoje razlozi koji opravdavaju osnovanost sumnje da bi okrivljenici doista i počinili stavljena im na teret kaznena djela.

Nakon donošenja rješenja o provođenju istrage od strane istražnog suca Županijskog suda u Rijeci, pozvani da iznesu svoju obranu pred istražnim sucem I. okrivljenik Zlatko Jušić i II. okrivljenik Ibrahim Jušić, iskoristili su svoje pravo da se brane šutnjom.

Iz dostavljene dokumentacije i dokumentacije prikupljene tijekom trajanja istražnog postupka, a vezano za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva koje je stavljeno na teret I. okrivljeniku Zlatku Jušiću, kako je isto opisano u izreci, držimo neupitno dokazanim svojstvo I. okrivljenika kao predsjednika Vlade tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna u inkriminiranom vremenskom razdoblju od mjeseca rujna 1993. do 21. kolovoza 1994., a koje vremensko razdoblje se još naziva u naznačenim geografskim prostorima kao vrijeme tzv. «prve autonomije». Iz u spisu priležećih (list 455-469) stranica Službenog lista Autonomne pokrajine Zapadna Bosna vidljivo je da je nakon proglašenja iste za predsjednika Vlade imenovan upravo I. okrivljenik Zlatko Jušić, te da je u tom svojstvu imenovani počeo donositi odluke iz svoje domene odnosno kao čelni čovjek izvršne vlasti Autonomne pokrajine Zapadne Bosne. Među navedenim upravo je i naredba potpisana I. okrivljeniku kao predsjedniku Vlade od 11.06.1994. kojom se u točki 1. predviđa mjera pojačanog nadzora kao i mjera ograničenja kretanja za osobe koje prema ocjeni izvršnih organa vlasti svojim djelovanjem ugrožavaju bezbjednost, teritorijalni integritet i ustavni poredak Autonomne pokrajine Zapadna Bosna. Također pod točkom 4. ove naredbe za provođenje iste zadužuje se Ministarstvo obrane i policije dok će nadzor nad provođenjem naredbe vršiti Vlada Autonomne pokrajine Zapadna Bosna. Upravo vezano za izdavanje predmetne naredbe, točnije rečeno osnovnom iste nedugo potom formira se prihvatni centar Drmeljevo – Peradarska farma, a u koji se isprva dovode civilna lica sa područja Velike Kladuše koja se privode i zadržavaju bez adekvatnih razloga odnosno bez rješenja o lišenju slobode, te se vrlo često i unatoč izdavanju takvih rješenja zadržavaju protivno i preko rokova određenim rješenjem.

Iz iskaza većeg broja tijekom istrage saslušanih svjedoka evidentno je da od prvih dana u navedenom prihvatnom centru, a kasnije i drugim prihvatnim centrima i logorima od strane policije, istražitelja kao i čuvara se primjenjuje sila prema zatočenicima, da ih se fizički učestalo zlostavlja, a u cilju promjene njihovih političkih pogleda, odnosno prihvaćanje i priklanjanje istih državnog tvorevini Autonomnoj pokrajini Zapadna Bosna, primjenjuje se razni oblici psihičke i brutalne fizičke torture. Držim da navedeno najbolje dokazuju sukladni iskazi svjedoka Alije Feriz, Muje Milaka, Kasima Čano, Đeke Bibuljica i Emina Redžić koji su naveli da bi iz logora Drmeljevo bili odvedeni u tzv. «Dispanzer» i nakon stanovitog vremena gdje su bili smješteni u prostoriji zvanoj «Mrtvačnica», da su izvođeni jedan po jedan unatoč činjenici da su već ranije po istražiteljima i policajcima ispitani o svojim političkim uvjerenjima, bez ikakvog pitanja izloženi brutalnom fizičkom premlaćivanju, koje je rezultiralo teškim fizičkim ozljedama kod pojedinih od 12 izabranih i nasilno odvedenih zarobljenih osoba. Gotovo na identičan način svjedoci opisuju kako su bili odvođeni i na koji način su bili premlaćivani sve do trenutka dok ne bi fizički u potpunosti iznemogli ili izgubili svijest. O navedenoj okolnosti u svom iskazu osvrnuo se je i Ibrahim Đedović inače u to vrijeme pomoćnik ministra obrane i policije, dakle osoba koja je imala saznanja o stanju u prihvatnom centru Drmeljevo, a također kasnije i u drugim osnovanim logorima. Čak štoviše iz predmetnog iskaza proizlazi, a što je vidljivo i iz priležće dokumentacije u spisu da je isti u nekoliko navrata svoje izvještaje o brojnom stanju, ispitivanjima, te zadržavanjima u Drmeljevu i ostalim logorima i slao izvješća, kako sebi nadređenom ministru, tako i ostalim

segmentima izvršne vlasti, pa i samom predsjedniku Vlade odnosno I. okrivljeniku. Kako se u prihvatnim centrima i logorima osnovanim nakon predmetne uvodno spomenute naredbe predsjednika Vlade Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, nije samo vršila izolacija osoba koje su radile protiv poretka zakonodavnog i ustavnog navedene državne tvorevine, već i o stanovitom retribuciji i sustavnom proganjanju političkih neistomišljenika, govori i činjenica da bi u navedenim centrima bio zatočen i veći broj žena, nad kojima se također sustavno provodio kako psihološki tako i fizički teror. O navedenom svjedoče iskazi Beize Kekić (639) i Alene Grahović (636).

Osim prednje pomenutih izvješća o stanju kako u logoru Drmeljevo tako i ostalim sabirnim centrima, I. okrivljenik je svakako o navedenom bio obavještavan i od raznih međunarodnim organizacija, a iz dokumentacije u spisu razvidno je da bi osim predsjedniku Autonomne pokrajine Zapadna Bosna Fikretu Abdić i pojedini izvještaji i mišljenja bili dostavljani upravo njemu kao predsjedniku Vlade i to ne samo kao izvještaji, već i kao protestni sadržaji. Upravo činjenica da je I. optuženik taj koji je potpisao prednje citiranu naredbu osnovnom koje su se i počeli osnivati prihvatni centri i logori na teritoriju Velike Kladuše, te koji unatoč raspoloživim dokazima o stanju u navedenim centrima i logorima, i to kako higijenskim uvjetima, u činjenici da se uistinu prema zatočenicima postupa nečovječno, ispod svakog ljudskog dostojanstva, da se provodi potpuna samovolja stražara, nekontrolirano batinanje, što u konačnici dana 08. kolovoza 1994. rezultira i smrtnim ishodom po Maksima Erdić, I. okrivljenik ne poduzima nikakve korake u pravcu poboljšanja tretmana zatočenika, eventualnog puštanja ili strože kontrole dovođenja istih u navedene centra i logore, te u tom pravcu ne daje kao čelni čovjek izvršne vlasti Autonomne pokrajine nikakve niti usmene niti pismene naloge. Čak štoviše u prilog navedenih tvrdnji govori i činjenica da je nekoćina osoba zatočenih u prihvatnom centru Drmeljevo, u nekoliko navrata prepoznalo I. okrivljenika odnosno vidjela ga u krugu imenovanog prihvatnog centra, što znači da je i neposredno bio upoznat sa stanjem i prilikama u istome. Također i pojedini predstavnici pravosudne vlasti izrazili su svoje neslaganje sa načinom postupanja u prvom redu u prihvatnom centru Drmeljevo, zadržavanja osoba bez osnova, bez rješenja o pritvoru, dakle u cijelosti nelegalno, a o čemu je svako kao predsjednik Vlade I. okrivljenik imao i morao imati saznanja.

Također priležecim dokazima u spisu i to kako iskazima više svjedoka, a u prvom redu već pomenutog svjedoka Ibrahima Đedović, koji je bio pomoćnik ministra obrane i policije tijekom prve autonomije, neupitan je položaj odnosno svojstvo II. okrivljenika Ibrahima Jušić koji je u vremenskom razdoblju od rujna 1993. godine pa do kolovoza 1994., dakle za vrijeme tzv. prve autonomije obnašao dužnost načelnika za suzbijanje kriminaliteta Javne bezbjednosti u Velikoj Kladuši, da bi potom za vrijeme tzv. «druge autonomije» od 16. studenog 1994. do 07. kolovoza 1995. godine bio načelnik Državne bezbjednosti samoproglašene Autonomne pokrajine Zapadna Bosna.

Iz podataka spisa vidljivo je da bi upravo II. okrivljenik Ibrahim Jušić naredbom zamjenika ministra Irfana Saračević bio imenovan u stručnu ekipu za ispitivanje i saslušanje svih osoba koje se nalaze u centru Drmeljevo a vezano za naredbu Vlade Autonomne pokrajine Zapadna Bosna od 11. lipnja 1994., potpisane po I. okrivljeniku, kojom se omogućava i potpuno lišenje slobode i kretanja osobama koje nisu u potpunosti prihvatile ideju Autonomne pokrajine Zapadna Bosna. Imajući u vidu navedenu naredbu, nesporno

svojstvo II – okrivljenika kako za vrijeme prve autonomije tako i za vrijeme tzv. druge autonomije, uz iskaze mnogobrojnih svjedoka proizlazi da bi upravo II – okrivljenik Ibrahim Jušić bio osoba koja je u potpunosti imala vlast u svojim rukama odnosno faktičku vlast te određivala i naređivala uhićenja ili puštanja iz predmetnih sabirnih centara i logora. Upravo iz iskaza nekolicine svjedoka saslušanih pred istražnim sucem Višeg suda u Bihaću, proizlazi da bi bez obzira na postojanje pisanog rješenja o određivanju pritvora na nalog II – okrivljenika bili zadržani u zatvoru ili sabirnom centru, odnosno iz pojedinih iskaza vidi se da bi on kao „apsolutni gospodar situacije“ osnovom usmenog naloga sebi podčinjenima naredio da se pojedine osobe puste. Nadalje, iz iskaza mnogobrojnih svjedoka a u prvom redu svjedoka Hasana Grahović, Mirsada Mušić, Zuhrije Alagić, Kasima Čano, Almadina Trgovčević, Fikreta Čelebić, vidljivo je bi II – okrivljenik Ibrahim Jušić prilikom ispitivanja zatvorenika i saslušanja ili sam ili u društvu s nekim od pripadnika vojske tzv. Saa krajina, koja je potpomagala kako vojne jedinice tako i samu tzv. Autonomnu pokrajinu Zapadnu Bosnu, uzimao učešća u ispitivanju, a nerijetko brutalno tukao zatvorenike, a vjerodostojnost navedenim iskazima upravo daju činjenice da je većina svjedoka navodi identične predmete sredstva s kojima je tukao zatvorenike, uglavnom su to bile drvene palice ili policijska palica, a u nekoliko navrata prisiljavao je zatvorenike da mu sami donesu palicu kojom ih je kasnije brutalno premlaćivao. Isto tako podudarnosti u iskazima ogledaju se i pri opisima načina na koji ih je II – okrivljenik tukao, po kojim dijelovima tijela, a nerijetko pritom vrijeđajući ih na najgrublji mogući način, nastojeći ih što više poniziti ismijavajući njihova politička uvjerenja, vjeroispovijest, te prijeteci da će im zatvoriti ili uništiti članove obitelji.

Iskazi svjedoka Enise Delić u kaznenom predmetu vođenom pod poslovnim brojem KI-30/97 pred sudom u Bihaću kao i izjava Agenciji za istraživanje i dokumentaciju Republike Bosne i Hercegovine 31. svibnja 1996. po oštećenoj Zuhri Hozanović, nedvojbeno ukazuju na II – okrivljenika kao počinitelja kaznenih djela silovanja, te do gotovo najsitniji potankosti opisuju način II – okrivljenikov postupanja, način slamanja otpora imenovanih svjedokinja, modalitet zastrašivanja istih, način na koji ih je odveo do mjesta gdje bi ih silovao a u dijelovima iskaza svjedokinje Enise Delić vidljivo da se poklapa s dijelovima iskaza svjedoka Kasima Čano koji navodi da imenovanu poznaje, te da mu je ona osobno pričala o silovanju koje je nad njom izvršio II – okrivljenik. Također nekolicina svjedoka je u svojim iskazima navela kako bi zamijetili da II – okrivljenik Ibrahim Jušić koristio osobno vozilo marke „Golf“ crvene boje, a upravo svjedokinja Enisa Delić u svom iskazu spominje kako bi po II – okrivljeniku bila odvedena s crvenim „Golfom“.

Upravo u situacijama rata točnije rečeno oružanih sukoba međunarodno pravo u prvom redu Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. u članku 3. ističe da u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter, a upravo takvim ocjenjujem sukobe na području Velike Kladuše jer je evidentno da se radi o sukobu unutar jedne države, navedena konvencija zabranjuje nasilje protiv života i tijela, okrutno postupanje i mučenje, povrede osobnog dostojanstva te su zabranjeni posebno uvredljivi i ponižavajući postupci. Za slučajeve izvan citirane Ženevske konvencije kako bi u potpunosti međunarodna zajednica regulirala i u potpunosti zaštitila civilno stanovništvo prilikom bilo kakvih oružanih sukoba donijet je Dopunski protokol ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) od 8. lipnja 1977., a koji pruža dodatnu zaštitu odnosno temeljna jamstva poštovanja života, zdravlja, digniteta, te prava na pravično suđenje, kao i posebnu zaštitu žena u ovako socijalno

stresnim situacijama. Navedene zaštite temeljito razrađuju članci 75. i 76. Dopunskog protokola. Tijekom istrage provedenih dokaza, kao i dokaza prikupljenih u predistražnom postupku, vidljivo je da su zatočenici sabirnog centra Drmeljevo a kasnije i ostalih logora u kojima je bilo miješano civilno stanovništvo kao i ratni zarobljenici nakon rasplamsavanja oružanih sukoba između postrojbi tzv. Autonomne pokrajine Zapadna Bosna i postrojbi V. korpusa Armije BiH, držani u predmetnim centrima i logorima u uvjetima koji ni približno nisu adekvatan smještaj, budući su bili prisiljeni većinu vremena bez obzira na godišnje doba spavati na golom betonu, ispod bilo kakvih kriterija higijenskih uvjeta, bez vode, vrlo često bez hrane, te izvrnuti najgrubljem šikaniranju stražarske službe kao i pripadnika izvršne vlasti navedene državne tvorevine. Cijeneći postupanje u konkretnom slučaju kako I – okr. Zlatka Jušić tako i II – okr. Ibrahima Jušić proizlazi da su imenovani okrivljenici svojim postupanjem odnosno I – okr. svojim nepostupanjem u situacijama kada je mogao utjecati i barem pokušati spriječiti naprijed navedene okolnosti, povrijedili i to grubo pravila međunarodnog prava, koje odredbe su citirane samim činjeničnim opisima kaznenih djela, te su na taj način ispunili bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH. I – okrivljenik Zlatko Jušić u svojstvu predsjednika Vlade Autonomne pokrajine Zapadna Bosna u svakom je slučaju bio u mogućnosti utjecati kako na predsjednika navedene državne tvorevine Fikret Abdić kao idejnog začetnika ideje o Autonomnoj pokrajini Zapadna Bosna i osobe koja je očigledno odobravala navedeni pristup izvršne vlasti i postupanja prema civilnom stanovništvu, budući je I – okrivljenik kao čelna osoba izvršne vlasti ne samo imao utjecaj nad ministarstvima i službama niže pozicioniranim od njega, već je od istih i primao informacije o stanju u sabirnim centrima i logorima, a također vidljivo je da bi pojedine međunarodne humanitarne organizacije svoje prosjede i molbe upućivale kako prema predsjedniku Fikretu Abdiću tako i prema njemu kao predsjedniku Vlade. Evidentno je da je reakcija imenovanog u potpunosti izostala, a što je rezultiralo prednje opisanim događanjima kako u sabirnom centru Drmeljevo na početku tzv. prve autonomije, a potom i u ostalim logorima koji su bili na području Velike Kladuše osnovani. Sagledavajući postupanja II – okrivljenika Ibrahima Jušić da je u cijelosti dokazano da je isti ne samo naređivao uhićenja civilnog pučanstva i njihovo zatočenje u logorima, već uzeo aktivnog učešća u radnjama koje se izričito u tekstu odredbe članka 120. stavak 1. OKZRH navode kao zabranjene, a to su teško ozljeđivanje ili teško narušavanje zdravlja ljudi, mučenje, nečovječno postupanje, silovanje, primjena mjera zastrašivanja, a koje je postupke i osobno vršio nad pojedinim zatočenicima. Također potpisivanjem i izdavanjem naredbe broj 03/1-017-2290/94 od 11. lipnja 1994. I – okrivljenik Zlatko Jušić znao je da će temeljem iste se vrlo brzo početi oformljivati sabirni centri i logori u koje će biti dovođeno i zatvoreno civilno stanovništvo, međutim nikakvim mehanizmima kontrole sebi podčinjenih u izvršnoj vlasti nije osigurao da se u navedenih centrima poštuju međunarodno pravne norme koje reguliraju takve situacije već naprotiv osim prednje navedenih okolnosti i nečovječnog postupanja prema civilnim osobama, znao je da se prema zatočenicima vrši prisila kako bi samo odrekli se svojih uvjerenja već pristupili i aktivno pomogli državnu tvorevinu Autonomna pokrajina Zapadna Bosna, znao je da se navedeni civilni zatočenici pojedinim situacijama koriste kao tzv. živi štit na bojišnici, da se osim civilne osobe psihofizičkim torturama i ocjenama prisiljavaju da pristupe u oružane snage Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, što samo ukazuje da je isti bio dio državotvornog sistema koji je naredio i planirao te organizirao plansko zatvaranje civilnog stanovništva, a koje je omogućilo postupanje prema istom kako je i opisano u izreci ove optužnice, te izazvalo opisane posljedice.

Cijeneći dokaze prihavljene i izvedene tijekom istražnog i predistražnog postupka držim da su istima u potpunosti dokazana kaznena djela koja su stavljena na teret I – okrivljeniku Zlatku Jušiću i II – okrivljeniku Ibrahimu Jušić, odnosno da sagledavanjem predmetnih dokaza u cijelosti proizlazi razvidnim da bi isti ostvarili svojim postupanjem bitne elemente kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZRH, zbog kojih je ova optužnica i podignuta, a s obzirom da optužba smatra da su tvrdnje optužnice u cijelosti dokazane podizanje iste ukazuje se opravdanim i na zakonu osnovanim.

Kako se I i II – okrivljenika tereti za učin izuzetno teških kaznenih djela iz članka 120. stavak 1. OKZRH, s obzirom na vremensko trajanje razdoblja u kojem su kaznena djela činjena, način izvršenja istih, činjenicu da su kroz dulje vremensko razdoblje zarobljenici u logorima osnovanim temeljem akta potpisanog po I – okrivljeniku, te da je II – okrivljenik sam uzeo učešća u naročito fizičkom i psihičkom zlostavljanju zatvorenika, te silovanje dviju oštećenica mišljenja sam da obzirom na način počinjenja kaznenih djela kako intenzitetom tako i sadržajem u potpunosti odstupa od uobičajenih sadržaja, slijedom čega predlažem da se protiv I – okrivljenika Zlatka Jušić i II – okrivljenika Ibrahima Jušić produži mjera pritvora izrečena tijekom istražnog postupka a iz razloga koje predviđa odredba članka 102. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku.

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG
ODVJETNIKA
Darko Karlović

Prilog:

- spis Kio-190/07